Regionledningskontoret
Annika Olsson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-03-30

KHN 2022-0012

Klimat- och
hållbarhetsnämnden

Yttrande över motion 2021:76 av Liselott Vahermägi m.fl. (S) om ökad jämställdhet i Region Stockholm

Regionledningskontorets förslag till beslut

Klimat- och hållbarhetsnämnden beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande till regionstyrelsen över motion 2021:76 av Liselott Vahermägi m.fl. (S) om ökad jämställdhet i Region Stockholm.

Sammanfattning

Klimat- och hållbarhetsnämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över motion 2021:76 av Liselott Vahermägi m.fl. (S). Motionären föreslår att resurserna för att motverka ojämställdhet i Region Stockholm förstärks med särskilt fokus på att erbjuda stöd och vård vid psykisk ohälsa utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

Regionledningskontoret anser att de åtgärder och styrande principer i nedan angivna styrande dokument som syftar till att motverka ojämställdhet i Region Stockholm samt vård vid psykisk ohälsa utifrån ett normkritiskt förhållningssätt är tillräckliga. Regionledningskontoret bedömer därmed att förslagen i motionen omhändertas inom Region Stockholms styrande principer och styrdokument.

Bakgrund

Klimat- och hållbarhetsnämnden har av regionstyrelsen beretts möjlighet att yttra sig över motion 2021:76 av Liselott Vahermägi m.fl. (S). Motionären föreslår att resurserna för att motverka ojämställdhet i Region Stockholm förstärks med särskilt fokus på att erbjuda stöd och vård vid psykisk ohälsa utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

I motionen påtalas att undersökningar inom länets hälso- och sjukvård visar på skillnader i bemötande och vid val av behandling utifrån faktorer som kön, etnicitet, funktionsförmåga, ålder, sexuell läggning och könsidentitet där patienter med starkare socioekonomisk och utbildningsmässig ställning i regel får bättre vård. Motionen lyfter jämställd vård, med fokus på psykisk hälsa, som en nyckel till att nå det prioriterade

jämställdhetspolitiska målet om jämställd hälsa utifrån kvinnors och mäns villkor liksom de som inte identifierar sig med tvåkönsnormen.

Klimat och hållbarhetsnämndens yttrande
Hållbarhetspolicy för Region Stockholm (RS 2019-0857) och Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm (RS 2020-0779), syftar båda till att hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Att motverka ojämställdhet, att ha ett normkritiskt förhållningssätt och ett inkluderande bemötande är en viktig del av diskrimineringsgrunderna som utgör en bärande del i hållbarhetspolicyn och -strategin. Till exempel anger hållbarhetspolicyn att diskriminering motverkas aktivt i verksamheterna och invånarna får del av service och tjänster med lika rättigheter och möjligheter, samt att Region Stockholm samverkar systematiskt internt i organisationen och externt med invånare och andra aktörer på ett inkluderande sätt som är tillgängligt för alla.

Vidare specificeras i hållbarhetsstrategin att kartläggningar, analyser och kunskapshöjande insatser genomförs för att upptäcka och åtgärda eventuell diskriminering. Det innebär att verksamheterna arbetar systematiskt och långsiktigt mot alla former av diskriminering.

De växande problemen med psykisk ohälsa i länet omnämns likaså i Region Stockholms budget för 2022, beslutad av regionfullmäktige den 17 november 2021. Budget 2022 tydliggör att patienter med störst behov ska prioriteras och vården ska bli mer tillgänglig, sammanhållen och ekonomiskt effektiv. Vidare ska Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022–2030 (RS 2020-0457), som antogs av regionfullmäktige i november 2021, bidra till att långsiktigt förbättra invånarnas förutsättningar till psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande. Åtgärder för att nå grupper som har svårt att nås av vården för psykisk hälsa ska prioriteras och särskilt fokus ska läggas på att nå grupper som lever under psykisk press och därmed löper stor risk att drabbas av psykisk ohälsa.

Regionledningskontoret anser att de åtgärder och styrande principer i angivna styrande dokument som syftar till att motverka ojämställdhet i Region Stockholm, samt säkerställa vård vid psykisk ohälsa utifrån ett normkritiskt förhållningssätt är tillräckliga för jämställdhet i Regions Stockholms arbete med psykisk ohälsa. Styrdokumenten är nyligen beslutade och implementering pågår varför vi ännu inte sett resultat av dem. Regionledningskontoret bedömer därmed att förslagen i motionen

omhändertas inom Region Stockholms styrande principer och styrdokument.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Inger Starheim Lagerquist
Tf. Hållbarhetsdirektör

Beslutsunderlag
1. Motion 2021:76 av Liselott Vahermägi m.fl. (S) om ökad jämställdhet i Region Stockholm

Beslutsexpediering
1. Regionstyrelsen

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-03-30

RS 2021-0985

Motion 2021:76

2021-12-07

KHN 2022-0012

Socialdemokraterna
I STOCKHOLMSREGIONEN

Motion av Liselott Vahermägi (S) m.fl. om ökad jämställdhet i Region Stockholm

Enligt undersökningar gjorda i Stockholms län finns det skillnader i hur människor bemöts och behandlas i Stockholms län. Både bemötande och valet av behandlingar inom hälso- och sjukvården har visat sig variera beroende på faktorer som patienternas kön, etnicitet, funktionsförmåga, ålder, sexuella läggning och könsidentitet[1] I regel får de med starkare ställning, socioekonomiskt och utbildningsmässigt, också bättre vård. Inom Stockholms län tyckte bara 43,5 procent av kvinnorna att vården gavs på lika villkor, i jämförelse med 56,1 av männen. I Stockholm är det färre både män och kvinnor jämfört med övriga riket, som har uppfattningen att vård ges på lika villkor[2]

Ökad jämställdhet inom hälso- och sjukvården är en nyckel till att uppnå jämställd hälsa. Jämställd hälsa är ett av de prioriterade jämställdhetspolitiska målen som har beslutats om i Sveriges riksdag. Om osakliga åtskillnader upphörde skulle det få direkta hälsoeffekter för folkhälsan. För individen skulle risken för utebliven eller fel behandling minska. Vikten av att vård erbjuds på jämlika grunder gör också att prioriteringen hänger samman med del - målet om jämn fördelning av makt och inflytande och för tilltron till det demokratiska systemet.

Att adressera jämställdhetsproblematiken inom hälso- och sjukvården handlar både om kvinnors och mäns villkor och om alla de som inte identifierar sig enligt denna tvåkönsnorm. I Region Stockholm behöver fler insatser göras för att motverka ojämställdhet i såväl själva vården som i bemötandefrågor.

Det finns dagens läge i Region Stockholm ett behov av satsningar för att utveckla den vård som riktas specifikt till kvinnor, bland annat inom förlossningsvården. Samtidigt ser vi även behov av att stärka stödet och vården gällande psykisk ohälsa.

Den psykiska ohälsan är mer utbredd bland kvinnor än bland män i Sverige och könsskillnader i psykisk ohälsa syns redan från mycket tidig ålder. Den arbetsrelaterade ohälsan och sjukfrånvaron är större för kvinnor än för män. Utöver dessa könsskillnader finns också påtagliga skillnader i hälsa mellan olika delar av Stockholmsregionen. Kvinnors hälsa påverkas negativt av den maktordning som finns mellan män och kvinnor. Det gäller särskilt i dess mest extrema uttryck som mäns våld mot kvinnor utgör. Negativa hälsoeffekter av könsstereotypa normer finns även för män exempelvis genom att mäns våld också drabbar män och pojkar. Dagens maskulinitetsnormer kan också bidra till att män i större utsträckning än kvinnor missköter sin hälsa och låter bli att söka vård och stöd i tid. Normer kan också påverka vilken behandling, service och bemötande som män respektive kvinnor får inom vård och omsorg.

Som en av de nya stora utmaningarna är fokus på psykisk ohälsa viktigt för att kunna uppnå jämställd hälsa. En förbättrad psykisk hälsa inom de områden där könsskillnaderna är tydliga skulle ha stora effekter på hälsan totalt sett. Det skulle kunna innebära färre sjukskrivningar för psykisk ohälsa bland kvinnor och färre självmord bland män.

Kvinnor och män är heterogena grupper med stora inbördes skillnader. Det är därför viktigt att ett arbete för jämställd hälsa i hela länet har ett intersektionellt perspektiv. För att uppnå målet

[1] SKR (2019) (O) jämställdhet i hälsa och vård samt Vårdanalys (2014) En mer jämlik vård är möjlig
[2] 50 Vården i siffror (2015)

om jämställd hälsa för alla måste arbetet nå alla delar av länet och anpassas till de varierande förhållanden som råder på olika platser.

Vi föreslår regionfullmäktige besluta att;

- Resurserna för att motverka ojämställdhet i Region Stockholm förstärks med särskilt fokus på att erbjuda stöd och vård vid psykisk ohälsa utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

Liselott Vahermägi (S)

Hanna Stymne Bratt (S)

Ing-Marie Elfström (S)

Ola Hägg (S)